

Prehľad relevantnej judikatúry krajských súdov, Najvyššieho súdu SR, Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci zaistenia

ZAISTENIE ŽIADATEĽOV O AZYL

Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. II. ÚS 147/2013, zo dňa 9. októbra 2013

právny názor súdu: I keď ustanovenie § 62 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov ustanovuje, že podanie žiadosti o udelenie azylu nebráni zaisteniu cudzinca, zároveň § 24 ods. 1 zákona o azyle ustanovuje, že ten, komu bol udelený azyl, má právo na pobyt na území Slovenskej republiky ako cudzinec s trvalým pobytom. Veľká pravdepodobnosť udelenia azylu (napríklad zjavné prenasledovanie cudzinca z politických, rasových, náboženských dôvodov), ktorá by bola zrejmá už v okamihu rozhodovania o zaistení cudzinca, by tak podľa názoru ústavného súdu mohla predstavovať prekážku zaistenia cudzinca na účely výkonu administratívneho vyhostenia. U takého cudzinca by totiž možnosť administratívneho vyhostenia bola veľmi obmedzená, pretože jeho pobyt na území Slovenskej republiky počas konania o udelenie azylu by bol oprávnený na základe § 22 zákona o azyle a po udelení azylu na základe § 24 ods. 1 tohto zákona. Zaistenie takého cudzinca by tak vskutočnosti nemohlo byť považované za vykonané „v rámci konania o vyhostenie“, pretože k vyhosteniu by reálne nemohlo dôjsť. Takéto zaistenie by tak v skutočnosti predstavovalo protiprávne zbavenie osobnej slobody, ktoré by nebolo kryté druhou alternatívou ustanovenia čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru, ale naopak, bolo by s ním v rozpore.

Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Sža/24/2014

základné fakty a skutkový stav: Najvyšší súd rozhodoval o opravnom prostriedku proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, ktorý potvrdil rozhodnutie policajného orgánu o zaistení navrhovateľky podľa § 88 ods. 1 písm. a) zákona o pobyte cudzincov s cieľom zabezpečiť jej vycestovanie na Ukrajinu, pretože neoprávnene prekročila vonkajšiu hranicu z územia Ukrajiny na územie SR. Navrhovateľka pred samotným vydaním rozhodnutia pri spisovaní zápisnice o podaní vysvetlenia prejavila vôľu o udelenie azylu na území SR.

právny názor súdu: V prípade, keď je v dobe rozhodovania správneho orgánu o zaistení cudzinca zrejmé, že ide o cudzinca, ktorý na územie SR vstúpil v úmysle požiadať o azyl, a je teda nepravdepodobné, že účel zaistenia, ktorým je jeho vrátenie na územie Ukrajiny, nebude realizovateľný práve pre prekážku azylového konania, ktoré právoplatne neskončilo, nebude možné zbavenie či obmedzenie osobnej slobody považovať za súladné s ústavným

poriadkom SR, s medzinárodnými záväzkami SR v oblasti ochrany základných práv a podľa súčasného právneho stavu ani s ustanoveniami Návratovej smernice 2008/15/ES.

Odporca sa síce realizovateľnosťou a uskutočniteľnosťou vrátenia navrhovateľky na Ukrajinu zaoberal, s jeho závermi sa však ani podľa odvolacieho súdu nebolo možné stotožniť, pretože správy o krajine pôvodu nenasvedčujú záveru odporcu, že Ukrajinu možno považovať za bezpečnú krajinu. Odvolací súd považuje za dôležité zdôrazniť, že správny orgán už v čase zaistenia navrhovateľky, tobôž v konaní o administratívnom vyhostení, mal mať k dispozícii aktuálne správy o krajine, do ktorej má byť štátny príslušník tretej krajiny vrátený. Vo vzťahu k Ukrajine sa nebude môcť ani podľa odvolacieho súdu uspokojiť s jej označením za bezpečnú krajinu formálne len preto, že ratifikovala readmisnú dohodu s EÚ a iné medzinárodné dohovory.

Podľa názoru najvyššieho súdu nie je rozhodujúce, či úmysel požiadať o azyl prejavila navrhovateľka pri prvom možnom kontakte s policajnými zložkami štátu, na území ktorého žiada o azyl, ale rozhodujúce bolo, že odporca v čase rozhodovania o zaistení navrhovateľky o tomto úmysle vedomosť mal, čo sám nespochybňoval.

Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Sža 23/2014, zo dňa 13. 8. 2014

základné fakty a skutkový stav: Navrhovateľ bol zaistený podľa § 88 ods. 1 písm. a) zákona o pobyte cudzincov, pričom policajný orgán v napadnutom rozhodnutí argumentoval tým, že nedisponuje inou zákonnou možnosťou, ako umiestniť cudzinca v útvare policajného zaistenia pre cudzincov, pričom sa odvolával na doterajšiu prax, ako aj na skutočnosť, že štátni príslušníci tretích krajín často účelovo prejavujú úmysel požiadať o azyl, a pokiaľ nedôjde k ich zaisteniu, spravidla svojvoľne opúšťajú pobytové tábory, pričom ich ďalší pohyb po území členských štátov nie je možné monitorovať.

právny názor súdu: Riziko úteku podľa § 88 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov, resp. vyhýbanie alebo bránenie procesu prípravy výkonu administratívneho vyhostenia je potrebné vždy v konaní o zaistení cudzinca posúdiť individuálne. Záver o riziku úteku nemožno odôvodňovať zovšeobecnením predošlého správania sa iných cudzích štátnych príslušníkov.

Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Sža/29/2014, zo dňa 2. 9. 2014

základné fakty a skutkový stav: Navrhovateľ bol zaistený podľa §88a ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov na účel zistenia tých skutočností, na ktorých je založená jeho žiadosť

o udelenie azylu, ktoré bez zistenia nebolo možné získať, najmä ak existuje riziko jeho úteku. Odporca pri rozhodovaní o zaistení navrhovateľa vychádzal z dôkazných prostriedkov – z informácie o Dublinskom transfere, zo zápisníc o vyjadrení účastníka konania, z výsledkov ilustrácie v informačných systémoch Ministerstva vnútra SR a z rozhodnutia Migračného úradu MV SR, kedy bolo konanie vo veci udelenia azylu na území SR podľa § 19 ods. 1 písm. f) zákona o azyle zastavené.

právny názor súdu: V zmysle odporúčania Rady Európy /odporúčanie Rady ministrov Rec(2003)5 zo 16. apríla 2003/ sa zaistenie žiadateľov o azyl má, okrem iného, uskutočniť iba po dôkladnom preskúmaní jeho nevyhnutnosti v každom jednotlivom prípade a obmedzenie osobnej slobody (org. *measure of detention*) žiadateľov o azyl má byť pravidelne preskúmané súdom v súlade s čl. 5 ods. 4 EDĽP (bod 4 a 5).

Obmedzenie osobnej slobody žiadateľov o azyl nevyklučuje ani medzinárodné azylové právo, hoci všeobecne stanovuje zásadu, podľa ktorej nie je možné na utečencov (žiadateľov o azyl) nahliadať ako na neoprávnene pobývajúce osoby a treba im priznať (okrem iného) právo na slobodu pohybu na území krajiny, v ktorej sa nachádzajú (pozri čl. 26, 31 a 32 Dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951). Členské štáty musia mať možnosť zabrániť tomu, aby zaistený cudzinec podaním žiadosti o azyl automaticky dosiahol prepustenie zo zaistenia, inak by bol narušený zmysel Návratovej smernice 2008/115/ES, ktorým je účinné navrátenie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území.

súvisiaca judikatúra SD EÚ: C-534/11 z 3. mája 2014 Mehmet Arslan proti Polícii Českej republiky

Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 10Szak/4/2019, zo dňa 8. 8. 2019

základné fakty a skutkový stav: Sťažovateľ sa kasačnou sťažnosťou domáhal zrušenia rozhodnutia policajného orgánu o predĺžení lehoty zaistenia podľa § 88 ods. 4 a § 90 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov, ktoré bolo vydané aj napriek tomu, že sťažovateľ bol v tej dobe už vyše 5 mesiacov žiadateľom o azyl na území SR.

právny názor súdu: Ak zaistený cudzinec požiadava o medzinárodnú ochranu, spravidla to bude mať za následok ukončenie zaistenia podľa čl. 15 návratovej smernice č. 2008/115, ako konštatoval Súdny dvor Európskej únie v rozhodnutí zo dňa 3. mája 2013 a policajný útvar bude povinný cudzinca bez zbytočného odkladu zo zaistenia prepustiť; dôvody pre pôvodné zaistenie cudzinca tak automaticky pominú. Ak však policajný útvar dospeje k záveru, že žiadosť cudzinca o medzinárodnú ochranu je účelová (podaná iba za účelom pozdržať, či

dokonca zmaří výkon rozhodnutia o vyhostení cudzinca), môže znova rozhodnúť podľa § 90 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov, že dôvody predchádzajúceho zaistenia trvajú, napriek tomu, že cudzinec požiadal o medzinárodnú ochranu. Uvedenú novú okolnosť – podanie žiadosti o azyl, je nutné posúdiť z hľadiska trvania účelu zaistenia cudzinca, pričom toto posúdenie je kľúčové pri úvahe správneho orgánu o tom, či zaisteného cudzinca zo zaistenia prepustí alebo cudzinca prezaistí na základe nového rozhodnutia o zaistení žiadateľa o azyl. V danom prípade tak došlo k zmene skutkových okolností prípadu sťažovateľa a žalovaný mal povinnosť sa týmito novými skutočnosťami zaoberať, nakoľko zanikol účel zaistenia, pre ktorý bol sťažovateľ preskúmaným rozhodnutím zaistený, aj s poukazom na to, že § 88 ods. 1 zákona č. 404/2011 Z. z. sa nevzťahuje na zaistenie žiadateľov o azyl.

Vo svetle uvedeného kasačný súd dospel k záveru, že po podaní žiadosti o azyl, mal žalovaný posúdiť, či takáto žiadosť bola podaná účelovo, následne posúdiť, či účel zaistenia trvá a pokiaľ dospeje k záveru, že ide o štátneho príslušníka tretej krajiny zaisteného podľa § 88 ods. 1 písm. a) alebo písm. b) a ktorý podal žiadosť o udelenie azylu, ak existuje dôvodné podozrenie, že podal žiadosť o udelenie azylu výlučne s cieľom oddialiť alebo zmaří jeho administratívne vyhostenie, mal povinnosť vydať nové rozhodnutie o zaistení cudzinca, v ktorom musí preukázať splnenie zákonných podmienok pre jeho zaistenie podľa § 88a ods. 1 písm. c), pričom musí súčasne vyložiť, aké konkrétne dôvody ospravedlňujú zaistenie cudzinca po podaní žiadosti o medzinárodnú ochranu, teda objasniť z čoho vyvodzuje záver o existencii dôvodného podozrenia, že sťažovateľ podal žiadosť o udelenie azylu s cieľom oddialiť alebo zmaří jeho administratívne vyhostenie.

V ďalšom považuje súd za nevyhnutné uviesť, že rozhodnutie o predĺžení doby zaistenia je rozhodnutím, ktorým sa významnou mierou zasahuje do práv cudzinca, musí byť preto založené na takých podkladoch, aby bol presne a úplne zistený skutočný stav veci. Za tým účelom je správny orgán rozhodujúci vo veci, povinný obstaráť potrebné podklady na rozhodnutie a vykonať náležité dokazovanie, pričom v odôvodnení rozhodnutia je povinný uviesť všetky podstatné skutočnosti, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu. Správny orgán musí v odôvodnení opísať predmet konania, poukázať na skutkové zistenia, ktoré nesmú byť v rozpore s obsahom spisu, uviesť dôkazy, z ktorých vychádzal a ako sa vysporiadal s návrhmi na vykonanie dôkazov zo strany účastníkov, prípadne s ich námietkami k vykonaným dôkazom. Na základe vyhodnotenia dôkazov správny orgán je povinný uviesť, ktoré skutočnosti považuje za nepochybne zistené a aký je právny význam týchto skutočností. V odôvodnení rozhodnutia je povinný uviesť aj záver o tom, z akého dôvodu aplikoval na predmet konania predpisy citované vo výroku.

súvisiaca judikatúra SD EÚ: C-534/11 z 3. mája 2014 Mehmet Arslan proti Polícii Českej republiky

súvisiaca judikatúra NS SR: 1Sža/23/2011, 1Sža/29/2014, 1Sza/6/2013

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 7Sa/108/2018-53, zo dňa 6. 12. 2018

základné fakty a skutkový stav: Krajský súd preskúmaval rozhodnutie o zaistení žiadateľa o azyl z Afganistanu podľa § 88a ods. 1 písm. c) zákona o pobyte cudzincov, ktoré policajný orgán založil na účelovosti podanej žiadosti o azyl, ktorú však bližšie neodôvodnil.

právnny názor súdu: Súd sa stotožnil s názorom žalobcu, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov, nakoľko žalovaný nedostatočne odôvodnil potrebu ďalšieho pozbavenia osobnej slobody žalobcu, nedostatočne odôvodnil účelovosť žiadosti o azyl podanej žalobcom, a neodôvodnil možnosť aplikácie menej prísneho donucovacieho opatrenia v prípade žalobcu. Rozhodnutie žalovaného vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu, a to jednak z dôvodu, že žalobca v zápisnici zo dňa 19.11.2018 uviedol, že sa do domovského štátu vrátiť nechce, nakoľko sa bojí o svoj život. Obavy o svoj život deklaroval aj vo Vyhlásení, ktorým podal žiadosť o azyl dňa 02.08.2018. Poukázanie žalovaného, na účelovosť podanej žiadosti o azyl, je v rozpore s prebiehajúcim azylovým konaním vo veci žiadosti o azyl podanej žalobcom z dôvodu, že ak by Migračný úrad MV SR zastával názor, že žiadosť o azyl bol žalobcom podaný len z dôvodu odvrátiť bezprostredne hroziace vyhodenie z územia SR, alebo ak by Migračný úrad MV SR dospel k záveru, že žalobca odôvodňuje svoju žiadosť o udelenie azylu inými skutočnosťami alebo dôvodmi, ako tými, ktoré sú uvedené v § 8, § 10, § 13a alebo § 13b zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle, tak by žiadosť žalobcu o azyl už zamietol podľa § 12 zákona o azyle. Podľa § 12 ods. 3 zákona o azyle, Migračný úrad MV SR zamietne žiadosť o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú do 60 dní od začatia konania. Žalobca ako žiadateľ o azyl, podal žiadosť o azyl dňa 02.08.2018, pričom 60 dní uplynulo dňa 01.10.2018. Žiadosť o azyl žalobcu, zo strany Migračného úradu Ministerstva vnútra SR nebola zamietnutá ako zjavne neopodstatnená, teda Migračný úrad MV SR ako zodpovedný za posúdenie žiadosti o azyl žalobcu nezastáva názor, že by žalobca podal žiadosť o azyl len z dôvodu odvrátiť bezprostredne hroziace vyhodenie z územia Slovenskej republiky. Taktiež nesprávne posúdenie veci spočíva aj v určení lehoty zaistenia, kedy žiadateľa o azyl možno zaistiť maximálne na 6 mesiacov.

Na základe uvedeného krajský súd napadnuté rozhodnutie zrušil a nariadil bezodkladné prepustenie cudzinca zo zaistenia

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 8Sa/101/2018 zo dňa 19. 11. 2018

základné fakty a skutkový stav: krajský súd preskúmaval rozhodnutie policajného orgánu o predĺžení doby zaistenia žiadateľa o azyl bez štátnej príslušnosti, podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov.

právny názor súdu: Žalobca ako zásadný odvolací dôvod prezentoval v žalobe ako aj na pojednávaní súdu nesprávne právne posúdenie veci pri postupe žalovaného, ktorý predĺžil lehotu zaistenia žalobcu, zaisteného na základe rozhodnutia č. PPZ-HCP-BB7-117-022/2018 - AV, na účel výkonu administratívneho vyhostenia, podľa ust. § 88 ods. 1 pís. b/ zákona o pobyte cudzincov. Túto jeho námietku súd považuje za dôvodnú a v preskúmvanej veci za zásadnú. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí skonštatoval fakt o v poradí druhej žiadosti žalobcu o udelenie azylu na území SR, podanej v priestoroch ÚPZC Medveďov dňa 03.10.2018, o ktorej príslušný orgán do dnešného dňa nerozhodol. Skutočnosť, že žalobca požiadal o udelenie azylu na území SR, zmenila jeho právne postavenie v titule zaistenia, kedy ako správne žalobca namietal, nemohlo v jeho prípade dôjsť k predĺženiu doby zaistenia, realizovaného na základe rozhodnutia, ktorým bol umiestnený v ÚPZC Medveďov na účel výkonu vyhostenia, ale správnym postupom žalovaného malo dôjsť k jeho zaisteniu v postavení žiadateľa o azyl. Žalovaný musí mať ustálený predmet konania, s prehľadom v aplikácii konkrétneho ustanovenia zákona, ktoré je povinný správne na aktuálne existujúcu situáciu aplikovať, čo v danom prípade jeho pozornosti uniklo.

Rovnako vôbec nevenoval ani najmenšiu pozornosť odôvodneniu nepristúpenia k alternatívam zaistenia, i s ohľadom na status žalobcu ako žiadateľa o azyl, s možnosťou jeho zaradenia do tábora pre žiadateľov o azyl v Humennom.

Povinnosťou správneho orgánu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako aj právnej otázky rozhodnutia; avšak len tej, ktorá je pre rozhodnutie vo veci rozhodujúca, nevyhnutná. Správny súd sa v preskúmvanej veci plne stotožnil aj s námietkami žalobcu o riadnom neodôvodnení napadnutého rozhodnutia, vyvolávajúcom vadu jeho nepreskúmateľnosti, nakoľko citáciu ustanovení zákona nemožno považovať za dostačujúcu a nahrádzajúcu odôvodnenie rozhodnutia podľa požiadaviek kladených ust. § 47 ods. 3 Správneho poriadku a žalobca sa v rozhodnutí žiadnym spôsobom nevysporiadal s otázkou získania žalobcovho náhradného cestovného dokladu, resp. reálnymi dôsledkami jeho nezískania. Vydaním takéhoto rozhodnutia sa žalobcovi odňala možnosť riadnej ochrany jeho práv, na základe čoho súd postupoval v zmysle ust. § 230 ods. 1 pís. a/ S.s.p. a napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Zároveň nariadil bezodkladné prepustenie žalobcu z ÚPZC Medveďov.

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 2Sa/19/2019, zo dňa 5. 9. 2019

základné fakty a skutkový stav: Predmetom konania bolo preskúmanie napadnutého rozhodnutia policajného orgánu o zaistení žalobcu podľa § 88a ods. 1 písm. c) zákona o pobyte cudzincov, po tom, čo žalobca počas umiestnenia v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov v Sečovciach požiadal o udelenie azylu alebo poskytnutie doplnkovej ochrany na území Slovenskej republiky. Medzitým krajský súd zrušil rozhodnutie o zaistení žalobcu podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, a následne bol žalobca zo zaistenia prepustený. V deň prepustenia zo zaistenia bol však policajnou hliadkou v civile kontrolovaný a opätovne zaistený, a to podľa § 88a ods. 1 zákona o pobyte cudzincov. Žalobca tento postup polície namietal jednak ako šikanózný a ponižujúci, jednak ako nezákonný na základe nesplnenia podmienok ustanovených § 88a ods. 1 písm. c).

právny názor súdu: Na pojednávaní súd výsluchom žalovaného ďalej zistil, že postup, ktorý popisuje právna zástupkyňa v správnej žalobe sa udial tak, ako je v nej uvedený. Z uvedeného vyplýva, že žalobca bol prepustený zo zaistenia a následne bol opäť zadržaný, predvedený a zaistený. O tomto postupe svedčia aj administratívne úkony, ktoré sú obsiahnuté v administratívnom spise. Ide o „Záznam“ a „Úradný záznam“, v ktorom sa uvádza, že dňa 12. 8. 2019 bol žalobca v čase o 14.00 hod. kontrolovaný a následne predvedený policajnou hliadkou. Ustanovenie § 88a ods. 1 písm. c) zákona o pobyte cudzincov umožňuje žalovanému zaistiť žiadateľa o udelenie azylu, ktorý je už zaistený podľa § 88 ods. 1 písm. a) alebo b) (čo nebol prípad žalobcu), ak na dosiahnutie účelu zaistenia nie je možné využiť iné menej závažné prostriedky a ktorý podal žiadosť o udelenie azylu, ak existuje dôvodné podozrenie, že podal žiadosť o udelenie azylu s cieľom oddialiť alebo zmať jeho administratívne vyhostenie. V prejednávacom prípade nebola naplnená podmienka, že v čase vydania rozhodnutia o zaistení podľa § 88a ods. 1 písm. c) zákona o pobyte cudzincov, bol žalobca zaistený podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov. Správny súd dospel k záveru o potrebe zrušenia administratívneho rozhodnutia podľa § 230 ods. 1 písm. a) SSP a nariadil žalovanému bezodkladne prepustiť žalobcu zo zaistenia z dôvodu neodstrániteľnej chyby, ktorou je nezákonný dôvod zaistenia žalobcu, ktorý sa nedá konvalidovať vydaním nového rozhodnutia za tej istej skutkovej situácie.

súvisiaca judikatúra NS SR: 1 Sža/40/2014

ALTERNATÍVY K ZAISTENIU

„Realizované s finančnou podporou Ministerstva spravodlivosti SR v rámci dotačného programu na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie. Za obsah tohto dokumentu výlučne zodpovedá Liga za ľudské práva“

Rozsudok ESĽP, č. 10664/05, zo dňa 8. 10. 2009, Mikolenko proti Estónsku

základné fakty a skutkový stav: Sťažovateľovi bolo v roku 2003 rozhodnutím estónskych štátnych orgánov uložené opustiť krajinu. Po uplynutí lehoty na odchod z krajiny správny súd prikázal umiestnenie sťažovateľa v deportačnom centre, pričom jeho zaistenie bolo predlžované každé dva mesiace. Podľa názoru vnútroštátnych súdov bolo zaistenie zákonné a primerané, a že dĺžka zaistenia závisela od sťažovateľa. V októbri 2007 správny súd nepredĺžil zaistenie sťažovateľa, a uviedol, že dĺžka zaistenia sa za daných podmienok stala neprimeranou a protiústavnou. Následne bol sťažovateľ zo zaistenia prepustený.

právny názor súdu: Podľa názoru Súdu, sťažovateľove zaistenie na taký dlhý čas (3 roky a 11 mesiacov), aj keby boli naplnené primerané podmienky na zaistenie, nemôže byť odôvodnené očakávanou zmenou právnych okolností. Po sťažovateľovom prepustení bol ten informovaný, že sa stále musí podrobiť príkazu na opustenie, a bol požiadaný, aby Úradu pre občianstvo a migráciu podával správy v pravidelných intervaloch. To znamenalo, že úrady mali v skutočnosti dostupné prostriedky iné ako sťažovateľove predĺžené zaistenie v deportačnom centre za absencie vyhliadok na jeho okamžité vyhostenie. Dôvody na sťažovateľove zaistenie neboli teda v platnosti počas celého obdobia jeho zaistenia kvôli nedostatku realistických vyhliadok na jeho vyhostenie a domáce orgány pochybili pri vedení konania s náležitou starostlivosťou. Súd preto rozhodol, že došlo k porušeniu čl. 5 ods. 1 Dohovoru.

Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1 Sža 26/2015, zo dňa 26. 5. 2015

základné fakty a skutkový stav: Predmetom konania bol rozsudok Krajského súdu v Bratislave, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o predĺžení zaistenia navrhovateľa podľa § 88 ods. 4 a 5 zákona o pobyte cudzincov. Navrhovateľ bol zaistený podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov na účel výkonu trestu vyhostenia. Navrhovateľ namietal, že v konaní je potrebné vždy skúmať trvanie účelu zaistenia podľa § 90 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov, pričom poukázal na čl. 15 Návratovej smernice. Napriek tomu, že odporca v odôvodnení napadnutého rozhodnutia deklaroval, že počas celého konania sa zaoberal a bral do úvahy aj predmetnú smernicu, z jeho obsahu podľa názoru navrhovateľa

nevyplýva, či a ako posudzoval v jeho prípade aj otázku využitia iných dostatočných, ale menej prísnych donucovacích opatrení tak, ako to predpokladá čl. 15 návratovej smernice. Odporca k odvolaniu uviedol, že alternatívy k zaisteniu vyplývajúce z § 89 ods. 1 písm. a), b) zákona o pobyte cudzincov sú prípustné v konaní vo veci administratívneho vyhostenia, ale nie v predmetnom konaní na účel trestu vyhostenia.

právny názor súdu: Aj keď si členské štáty môžu zvoliť spôsob a prostriedky vykonania smernice na vnútroštátnej úrovni, nezbavuje ich to povinnosti prijať také opatrenia, ktoré zabezpečia „potrebný účinok“. Vnútroštátne orgány aplikácie práva sa majú v rámci svojich právomocí vždy usilovať o eurokomformný výklad vnútroštátneho práva, aby sa zabezpečila úplná účinnosť smernice a dosiahnutie jej cieľa bez ohľadu na to, či ustanovenia použité pri výklade majú alebo nemajú priamy účinok. S odkazom na uvedené bolo preto potrebné v danom prípade v konaní o zaistení, resp. o predĺžení zaistenia navrhovateľa skúmať aj možnosť využitia prípadne „iných dostatočných, ale menej prísnych donucovacích opatrení“ tak, ako to predpokladá čl. 15 ods. 1 Návratovej smernice. Pokiaľ tak správny orgán v prípade navrhovateľa neurobil, bolo treba považovať jeho námietku v tomto smere za dôvodnú. Na tomto závere nemení nič ani skutočnosť, že zákon o pobyte cudzincov výslovne upravuje konkrétne alternatívne opatrenia k zaisteniu iba v súvislosti s konaním o administratívnom vyhostení a v súvislosti so zaistením žiadateľa o azyl v zmysle § 88a zákona, pretože konkrétna povinnosť skúmať možnosť účinného opatrenia iných, miernejších alternatívnych donucovacích opatrení v súvislosti s konaním o odovzdaní podľa predmetného ustanovenia Návratovej smernice vyplýva zo záväzku vykladať vnútroštátne právo - zákon o pobyte cudzincov – eurokonformným spôsobom čo najviac v zmysle znenia a cieľov smernice, aby sa dosiahol smernicou sledovaný výsledok a tejto povinnosti sa nemôže zbaviť ani poukazom na absentujúcu domácu úpravu, najmä ak druhy, charakter a obsah takých opatrení vnútroštátna úprava cudzineckého práva pozná a prax využíva, aj keď v iných súvislostiach.

súvisiaca judikatúra SD EÚ: Komisia p. Belgicku, C-324/08; Pfeiffer, C-397 a 403/01; Adeneler, C-212/04

súvisiaca judikatúra NS SR: 1 Sza 5/2013, 1 Sza 23/2014, 1 Sza 25/2014

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 2Sa/19/2019, zo dňa 5. 9. 2019

základné fakty a skutkový stav: Predmetom konania bolo preskúmanie napadnutého rozhodnutia policajného orgánu o zaistení žalobcu podľa § 88a ods. 1 písm. c) zákona o pobyte cudzincov, po tom, čo žalobca počas umiestnenia v Útvare policajného zaistenia

pre cudzincov v Sečovciach požiadal o udelenie azylu alebo poskytnutie doplnkovej ochrany na území Slovenskej republiky. Medzitým krajský súd zrušil rozhodnutie o zaistení žalobcu podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, a následne bol žalobca zo zaistenia prepustený. V deň prepustenia zo zaistenia bol však policajnou hliadkou v civile kontrolovaný a opätovne zaistený, a to podľa § 88a ods. 1 zákona o pobyte cudzincov.

právny názor súdu: Za dôvodnú považoval krajský súd námietku ohľadom nepreskúmateľnosti rozhodnutia pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov vo vzťahu k uplatneniu menej závažného donucovacieho opatrenia v spojení s porušením čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Žalovaný na str. 5 napadnutého rozhodnutia uvádza, že správny orgán sa zaoberal aj týmito alternatívami, pričom účastník konania nesplnil podmienku podľa § 89 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov. Rozhodnutie odôvodnil žalovaný tým, že nedisponuje inou zákonnou možnosťou ako ho umiestniť v útvare policajného zaistenia pre cudzincov, pričom sa odvoláva na doterajšiu prax správneho orgánu ako aj na skutočnosť, že štátni príslušníci tretích krajín častokrát účelovo prejavujú úmysel požiadať o azyl a pokiaľ nedôjde k ich zaisteniu, spravidla svojvoľne opúšťajú pobytové tábory, pričom ich ďalší pobyt po území členských štátov nie je možné monitorovať. Námietku žalobcu, že žalovaný svoj záver o možnosti uloženia alternatívneho prostriedku náležite neodôvodnil, považoval krajský súd za dôvodnú, pretože v zmysle § 89 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov policajný útvar môže uložiť povinnosť podľa odseku 1, ak ide o žiadateľa o azyl aj v prípade, ak sa nepreukáže finančné zabezpečenie pobytu vo výške podľa § 6.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 8Sa/99/2018, zo dňa 23. 10. 2018

Žiadateľ o azyl z Afganistanu, zaistený podľa § 88a ods. 1 písm. c) zákona o pobyte cudzincov Krajský súd v Bratislava zrušil rozhodnutie o zaistení ÚPZC Medved'ov a nariadil prepustenie

právny názor súdu: Rovnako vôbec, za statusu žalobcu ako žiadateľa o azyl, nevenoval ani najmenšiu pozornosť alternatívam zaistenia. Riadne odôvodnenie je dané priamo hypotézou ust. § 47 ods. 3 Správneho poriadku a ako také, je podmienkou preskúmateľnosti rozhodnutia. Už s ohľadom na uvedené, keď žalovaný žiadnym spôsobom neodôvodnil podmienky naplnenia obsahu ust. § 88a ods. 1 pís. b) ZoPC, t. j. žiadnym spôsobom neodôvodnil riziko úteku a ani časový horizont zaistenia žalobcu a ani možnosť uplatnenia alternatív zaistenia, vytvoril právny podklad na naplnenie dispozície pís. d) a e) ods. 1 ust. § 191 S. s. p.

32. Štruktúra odôvodnenia rozhodnutia je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa článku 46 ods.1 Ústavy SR. Ak správny orgán pri odôvodňovaní

rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje ust. § 47 ods. 3 Správneho poriadku, dochádza nielen k tomu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Konanie a rozhodovanie sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvôľu v ich postupe pričom vylúčenie svojvôle sa zabezpečuje viacerými prostriedkami vrátane povinnosti rozhodnutie odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutia dovoľuje účastníkom konania posúdiť ako správny orgán v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 7Sa/27/2018, zo dňa 5. 4. 2018

Žiadateľ o azyl z Afganistanu, zaistený podľa § 88a ods. 1 písm. c) zákona o pobyte cudzincov, počas konania pred súdom bol žalobca prepustený

Krajský súd v Bratislava určil, že rozhodnutie o zaistení v ÚPZC Medveďov bolo nezákonné

právny názor súdu: Námietku nesprávneho právneho posúdenia veci vo vzťahu k aplikácii menej prísnych donucovacích opatrení považuje súd za dôvodnú. Svoj postup žalovaný odôvodnil tým, že žalobca nemá na území SR udelený pobyt, nie je držiteľom platného cestovného pasu, nemá zabezpečené ubytovanie a nedisponuje žiadnymi finančnými prostriedkami. Takúto úvahu žalovaného súd vyhodnotil ako nesprávnu, pretože preukázanie zabezpečenia ubytovania ako aj finančného zabezpečenia nebolo v danom prípade potrebné, čo explicitne vyplýva z hypotézy ustanovenia § 89 ods. 3 veta prvá zákona o pobyte cudzincov („...to neplatí, ak ide o žiadateľa o azyl.“). Z obsahu spisu ako i samotného rozhodnutia o zaistení je zrejmé, že žalobca bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia o zaistení v postavení žiadateľa o azyl a v tomto postavení zo zákona nemusel spĺňať podmienku zabezpečenia ubytovania a dispozície finančnými prostriedkami pre prípadnú aplikáciu ustanovenia § 89 ods. 1 zákona o azyly. V danom prípade dňa 22. 1. 2018 žalobcovi prevzali vyhlásenie, t.j. žiadosť o azyl. Zástupkyňa žalobcu sa po prvý krát stretla v ÚPZC dňa 25. 1. 2018, kedy bol žalobca v pozícii žiadateľa o azyl, keďže prejavil záujem o právne zastúpenie v azylovom konaní. Dňa 2. 2. 2018 sa so žalobcom v ÚPZC konal vstupný pohovor za prítomnosti pracovníka Procedurálneho odboru Migračného úradu SR, tlmočníka a zástupkyne žalobcu. Vzhľadom na uvedené mal žalovaný, za týmto účelom do spisu zaobstaráť podklady od ÚPZC (kde žalobca dňa 22. 1. 2018 podal žiadosť o azyl), mal kontaktovať Migračný úrad MV SR, a informovať sa o stave azylového konania, mal nahliadnuť do systému MIGRA, kde dátum žalobcovho podania žiadosti o azyl je evidovaný. Taktiež žalobca informoval žalovaného o skutočnosti, že podal žiadosť o azyl, a

taktiež absolvoval aj vstupný pohovor. Žalovaný mal zvážiť aplikáciu menej závažných prostriedkov v prípade žalobcu, čo však neurobil.

Podľa § 221 ods. 1 SSP účelom správnej žaloby je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia vo veciach zaistenia a dosiahnutie následného prepustenia zadržaného žalobcu. Z obsahu správnej žaloby je zrejmé, že žalobca sa domáhal zrušenia preskúmaného rozhodnutia a nariadenia jeho bezodkladného prepustenia a správnu žalobu podal podľa § 221 ods. 1 SSP. Žalobca v čase rozhodovania sa už nenachádzal v zaistení a preto odpadol dôvod pre nariadenie jeho bezodkladného prepustenia. Prepustením zo zaistenia sa v prípade žaloby podľa § 221 ods. 1 SSP vyčerpal predmet žaloby v časti domáhajúcej sa prepustenia, ale nie v časti dožadujúcej sa preskúmania napadnutého rozhodnutia z hľadiska jeho zákonnosti a jeho zrušenia.

Rozhodnutie žalovaného zo dňa 12.03.2018 o zaistení žalobcu v pozícii žiadateľa o azyl po tom, čo žalovanému zaslal žiadosť o prepustenie, vychádzajúc z vysokej pravdepodobnosti poskytnutia medzinárodnej ochrany, vzhľadom aj na vek žalobcu, ako aj to, že žalobca podal žiadosť o azyl prvýkrát na Slovensku a neprebíha voči nemu tzv. Dublinské konanie, je potrebné poukázať na ustanovenie § 88a ods. 1 zákona o pobyte cudzincov. Žalovaný mal povinnosť danú zákonom zvážiť aplikáciu menej závažných prostriedkov v prípade žalobcu.

Z dôvodu zmeny skutkových okolností prípadu, a to, že žalobca bol prepustený dňa 3. 4. 2018 zo zaistenia, žiadala právna zástupkyňa žalobcu v zmysle § 230 ods. 1 písm. d) SSP, aby súd rozsudkom určil napadnuté rozhodnutie o zaistení žalobcu za nezákonné. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, súd zistil dôvodnosť správnej žaloby. S poukazom na to, že zotrúva legitímna požiadavka žalobcu o preskúmanie rozhodnutia o zaistení, súd postupoval v súlade s ustanovením § 230 ods. 1 písm. d) SSP, a určil napadnuté rozhodnutie o zaistení žalobcu za nezákonné, vzhľadom na vzniknutú situáciu.

ZAISTENIE DETÍ

Rozsudok ESĽP č. 41442/07, z 19. 1. 2010, Muskhadzhieva proti Belgicku

základné fakty a skutkový stav: Sťažovateľmi pred ESĽP bola matka a jej štyri deti, pôvodom z Čečenska. Tí požiadali na území Belgicka o azyl, následkom čoho boli na základe Nariadenia Dublin III. prevzatí poľskými orgánmi. Sťažovatelia boli umiestnení v uzavretom tranzitnom centre 127 bis. Deti boli v tom čase (zadržania) vo veku sedem mesiacov, tri a pol roka, päť rokov a sedem rokov. Všetky boli vyše mesiaca zaistené v uzavretom tranzitnom centre 127 bis, v zariadení zle vybavenom na pobyt detí. Navyše, nezávislí lekári zistili, že zdravotný stav detí bol znepokojujúci. Lekári vykonali psychologické vyšetrenie sťažovateľov a zistili, že

„Realizované s finančnou podporou Ministerstva spravodlivosti SR v rámci dotačného programu na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie. Za obsah tohto dokumentu výlučne zodpovedá Liga za ľudské práva“

najmä deti vykazovali závažné psychologické a psychosomatické symptómy a ich mentálny stav sa zhoršoval. Súd prvej inštancie rozhodol, že ich zadržanie bolo zákonné, odvolací súd toto rozhodnutie potvrdil. Následne boli sťažovatelia umiestnení do lietadla z Bruselu do Varšavy a krajinu opustili, v dôsledku čoho sa ich dovolanie na kasačný súd stalo bezpredmetným.

právny názor súdu: Súd poukázal na Dohovor OSN o právach dieťaťa, konkrétne na čl. 22, ktorý vyzýva členské štáty prijať primerané opatrenia na to, aby dieťaťu uchádzajúcemu sa o štatút utečenca, či je sprevádzané rodičom alebo nie, bola poskytnutá primeraná ochrana a humanitárna pomoc. S ohľadom na nízky vek detí, trvanie ich zaistenia a ich zdravotný stav preukázaný lekáorskými potvrdeniami počas zaistenia Súd rozhodol, že podmienky, v ktorých boli deti zaistené v tranzitnom centre 127 bis, dosiahli minimálnu úroveň závažnosti zakladajúcej porušenie čl. 3 EDĽP.

Čo sa týka matky, táto bola zaistená s cieľom jej vyhostenia z Belgicka. Článok 5 ods. 1 písm.

f) EDĽP nepovažuje zaistenie osoby, proti ktorej sa vedie konanie o vyhostenie, za nevyhnutne potrebné. Súd preto rozhodol, že došlo k porušeniu čl. 5 ods. 1 EDĽP vo vzťahu k štyrom deťom, no vo vzťahu k matke k porušeniu nedošlo.

Súd prvého stupňa zamietol návrh sťažovateľov a jeho rozhodnutie bolo v odvolacom konaní potvrdené. Kasačný súd považoval následné dovolanie sťažovateľov za bezpredmetné, keďže boli medzičasom presunutí do Poľska. Sťažovatelia teda napadli svoje zaistenie na súde, ktorý rozhodol už o šesť dní. Mohli sa odvolať proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa, kým boli v Belgicku. Keďže dovolanie na kasačný súd bolo mimoriadnym opravným prostriedkom, nemohlo za žiadnych okolností pozastaviť proces vyhostenia. Súd preto rozhodol, že nedošlo k porušeniu čl. 5 ods. 4 EDĽP.

súvisiaca judikatúra ESĽP: Rozsudok ESĽP č. 13178/03, z 12. 10. 2006, Mubilanzila Mayeka a Kaník Mitunga proti Belgicku

Rozsudok ESĽP č. 13178/03, z 12. 10. 2006, Mubilanzila Mayeka a Kaník Mitunga proti Belgicku

základné fakty a skutkový stav: Päťročná dievča cestovalo so svojím strýkom bez cestovných dokladov z Bruselu do Demokratickej republiky Kongo za tým účelom, aby sa dievča stretlo so svojou matkou, v tom čase utečenkyňou v Kanade. Dievča bolo zadržané v tranzitnom centre pre dospelých, kde strávilo dva mesiace, a bol jej odopretý vstup na územie Belgicka. Belgický súd rozhodol o nezlučiteľnosti zadržania s Dohovorom o právach dieťaťa a nariadil jeho okamžité prepustenie. Nasledujúci deň bolo dievča deportované do Demokratickej

republiky Kongo, pri návrate na ňu nečakal žiaden z členov rodiny. Sťažovateľkami pred ESĽP bolo tak dotknuté dieťa, ako aj jeho matka.

právny názor súdu: Neexistovala žiadna právna úprava regulujúca postavenie maloletých cudzincov bez sprievodu. Napriek tomu, že vnútroštátne orgány boli v pozícii, aby zabránili alebo napravili túto situáciu, neprijali primerané opatrenia na účely splnenia povinnosti postarať sa o dieťa. Jeho zadržanie predstavovalo nedostatok ľudskosti a vyústilo do neľudského zaobchádzania. Súd preto rozhodol, že došlo k porušeniu čl. 3 EDĽP vo vzťahu k dieťaťu.

Jediné, čo belgické orgány v tejto súvislosti urobili, bolo informovanie matky dieťaťa, že jej dcéra bola zadržaná a poskytli jej telefonický kontakt, na ktorom ju môže zastihnúť. Súd preto rozhodol, že došlo k porušeniu čl. 3 EDĽP vo vzťahu k matke.

Vnútroštátne orgány nepodnikli kroky na zabezpečenie toho, aby bolo o dieťa dostatočne postarané pred letom a počas neho, ako ani po jeho prilete, a nezohľadnili ani skutočnú situáciu, ktorej malo dieťa pravdepodobne čeliť po návrate. Jeho premiestnenie predstavovalo neľudské zaobchádzanie. Vyhostením dieťaťa štát porušil svoj pozitívny záväzok prijať potrebné opatrenia. Vnútroštátne orgány ani vopred neoznámili matke dieťaťa, že dôjde k deportácii, a táto sa o tom dozvedela až po jej uskutočnení. Súd preto rozhodol, že došlo k porušeniu čl. 3 EDĽP vo vzťahu k matke aj dcére.

Obe sťažovateľky boli vystavené neprimeranému zásahu do ich práva na rešpektovanie rodinného života v dôsledku zadržania dieťaťa a okolností jeho vyhostenia. Súd preto rozhodol, že došlo k porušeniu čl. 8 EDĽP vo vzťahu k obom sťažovateľkám.

Dieťa bolo zadržané v centre pre dospelých podľa zákona, ktorý neobsahoval žiadne ustanovenia týkajúce sa špeciálne maloletých, čím sa ocitlo v extrémne zraniteľnej situácii. Nebola mu poskytnutá primeraná ochrana jeho práva na slobodu. Súd preto rozhodol, že došlo k porušeniu čl. 5 ods. 1 EDĽP vo vzťahu k dievčaťu.

Dieťa bolo vyhostené napriek tomu, že podalo žiadosť o jeho prepustenie, ktorej bolo vyhovené. Žiadosť sa tak stala neúčinnou. Súd preto rozhodol, že došlo k porušeniu čl. 5 ods. 4 EDĽP vo vzťahu k dievčaťu.

Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 10 Sza 12/2016, zo dňa 14. 6. 2016

základné fakty a skutkový stav: Navrhovateľka a jej tri maloleté deti boli rozhodnutím policajného orgánu zaistené podľa § 88a ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov. Navrhovateľka proti tomuto rozhodnutiu podala odvolanie, a to na základe nutnosti obozretného posudzovania prípadov zaistovania rodín cudzincov s maloletými deťmi, pričom sa odvolávala na judikatúru ESĽP v tejto otázke. Krajský súd napadnuté rozhodnutie potvrdil.

právny názor súdu: Hoci zákon o pobyte cudzincov pripúšťa, aby spolu s rodičom boli umiestnené do útvaru policajného zaistenia aj deti, správny orgán musí s poukazom na najlepší záujem dieťaťa (zakotvený v čl. 3 ods. 1 EDĽP) postupovať obozretne pri umiestňovaní detí spolu s rodičom v útvaru policajného zaistenia a pri úvahe o ich umiestnení by nemal opomenúť, že najlepší záujem dieťaťa, ktorý je vyjadrením hodnôt, na ktorých je postavený systém ochrany práv dieťaťa, nie je možné účinne dosiahnuť bez reflektovania na judikatúru ESĽP, ktorá ohľadom pozbavenia osobnej slobody dieťaťa a ochrany práv a najlepšieho záujmu dieťaťa vo veciach zaistenia maloletých cudzincov najmä tých, ktorí sú v sprievode rodičov, opakovane konštatovala porušenie čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, ako aj čl. 3 EDĽP.

Podľa názoru súdu, správne orgány by pri úvahe o umiestnení detí spoločne s rodičom do útvaru policajného zaistenia mali zohľadniť, že tak ako deti bez sprievodu, tak aj deti, ktoré sú na ceste s rodičmi, by nemali trpieť zdĺhavým pobytom v zaistení, navyše v situácii, keď rodičia detí sú v postavení žiadateľov o azyl a deklarujú, že disponujú finančnými prostriedkami, ktorými dokážu pokryť svoje náklady spojené s pobytom na území SR.

Súd považuje za dôležité tiež zdôrazniť, že deti by nemali byť postihované za imigračný status svojich rodičov (t. j. za to, že ich rodičia cestujú bez potrebných dokladov, resp. s pozmenenými, dokonca falšovanými dokladmi) ani za ich predchádzajúce správanie, ktoré je vyhodnocované ako riziko úteku.

súvisiaca judikatúra ESĽP: Rozsudok ESĽP č. 13178/03, z 12. 10. 2006, Mubilanzila Mayeka a Kaník Mitunga proti Belgicku, Rozsudok ESĽP č. 41442/07, z 19. 1. 2010, Muskhadzhiyeva proti Belgicku, Rozsudok ESĽP č. 39472/07, zo dňa 19. 1. 2012, Popov proti Francúzsku

ĎALŠIE RELEVANTNÉ A AKTUÁLNE ROZSUDKY VO VZŤAHU K ZAISTENIU

Rozsudok Krajského súdu Bratislava sp. zn. 4Sa/23/2019, zo dňa 17.04.2019

Právny názor súdu; právne vety:

8/ Konanie o predĺžení zaistenia je samostatným konaním, i keď prebieha v rámci konania o administratívnom vyhostení. Vzťahujú sa preto naň príslušné ustanovenia správneho poriadku. Žalovaný však pri predĺžení zaistenia žalobcu takto nepostupoval

9/1/ Ako to je zrejmé z obsahu pripojeného administratívneho spisu žalovaného, žalovaný neoznámil žalobcovi začatie konania o predĺžení jeho zaistenia (§ 18 ods. 3 správneho

poriadku) – v administratívnom spise sa nenachádza žiaden doklad o takomto oznámení začatia konania.

9/2/ Žalovaný nedal možnosť žalobcovi vyjadriť sa ku konaniu o predĺžení jeho zaistenia (§ 21 ods. 1, §22 ods. 1) správneho poriadku), teda s ním nespísal zápisnicu o podaní vysvetlenia. Ak totižto existovali zákonné dôvody predĺženia zaistenia žalobcu (§ 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov), bolo podľa názoru súdu potrebné vypočuť žalobcu a položiť mu otázky, ktoré by objasnili jeho eventuálne konanie, dôsledkom ktorého bolo potrebné pristúpiť k predĺženiu jeho zaistenia.

9/3/ Vyššie opísaný postup žalovaného vykazuje znaky porušenia ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia alebo opatrenia vo veci samej (§ 191 ods. 1 písm. g) SSP).

10/ Ako to vyplýva z obsahu pripojeného administratívneho spisu žalovaného, po vydaní rozhodnutia o zaistení žalobcu (rozhodnutie PPZ-HCP-BB8-50-015/2018-AV z 27.9.2018) žalovaný prípisom z 31.12.2018, reagujúc na dožiadanie ÚPZC z 11.12.2018 ÚPZC oznámil, že trvá na zaistení žalobcu podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov. Dňa 4.3.2019 ÚPZC požiadal žalovaného o predĺženie doby zaistenia žalobcu z dôvodu, že do 4.3.2019 nebolo rozhodnuté vo veci žiadosti o udelenie azylu, podanej žalobcom. Následným prípisom z 19.3.2019 ÚPZC žalovanému oznámil, že: „Z doterajších skúseností vyplýva, že Veľvyslanectvo Pakistanskej islamskej republiky so sídlom vo Viedni vo veci vystavenia náhradného cestovného dokladu spolupracuje s našim útvarom, ale doba stotožnenia osôb a vystavenia dokladu môže potrváť až 5 - 6 mesiacov.“ Ako to vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, tento prípis bol dôvodom pre predĺženie zaistenia žalobcu. Podľa názoru súdu však takýto postup žalovaného nezodpovedá jeho povinnosti riadneho zistenia stavu veci (§ 32 správneho poriadku) - teda dôvodu pre predĺženie zaistenia žalobcu. Súd nepochybuje o tom, že vyššie citované stanovisko ÚPZC sa zakladá na pravde. Avšak ako také neodôvodňuje predĺženie zaistenia. Žalobcovo zaistenie totižto trvalo už od 27.9.2018, teda k dátumu vyhotovenia stanoviska ÚPZC (19.3.2019) už ubehlo bezmála 6 mesiacov, teda doba uvedená v tomto stanovisku. Podstatnou je však skutočnosť, že ÚPZC žalovanému neoznámil, či a aké úkony už vykonal vo veci vybavenia náhradného cestovného dokladu žalobcu, pričom ani žalovaný nepožadoval ich označenie. Ak teda žalovaný nepoznal dôvody, pre ktoré v období od 27.9.2018 nedošlo k vybaveniu náhradného cestovného dokladu a i napriek tomu vydal napadnuté rozhodnutie, tak takýto jeho postup súd vyhodnotil ako nedostatočné zistenie stavu veci (§ 191 ods. 1 písm. e) SSP.)

11/ Ako to je zjavné z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, žalovaný predĺžil žalobcovo zaistenie iba s poukazom na prípis ÚPZC z 19.3.2019 ÚPZC (viď bod 10/). Vychádzajúc zo znenia tretej vety § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov k predĺženiu zaistenia cudzinca môže dôjsť iba z dôvodov, uvedených v tomto ustanovení - v jeho tretej vete. Odôvodnenie

napadnutého rozhodnutia však neobsahuje žiaden takýto dôvod. Iba poukázanie na všeobecnú, predpokladanú dobu vybavenia náhradného cestovného dokladu (ktorá však už k dátumu vydania napadnutého rozhodnutia už uplynula) bez ďalšieho odôvodnenia, prečo sa nepodarilo náhradný cestovný doklad pre žalobcu vybaviť, je podľa názoru súdu nedostatočný (§ 191 ods. 1 písm. d) SSP).

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. z. 10Szak/3/2017, zo dňa 09.02.2017

Právne vety z rozsudku:

20. Účelovosť podanej žiadosti odôvodňoval žalovaný aj s poukazom na zápisnicu o podaní vyjadrenia zo dňa 04.11.2016, v ktorej je zaznamenané, že sťažovateľ na otázku „Dňa 31.7.2016 Vám bolo vydané rozhodnutie o administratívnom vyhostení z územia -Slovenskej republiky zaprotokolované pod č. PPZ- HCP-BA6-275-010/2016-AV. Máte v úmysle toto rozhodnutie rešpektovať?“ odpovedal: „Nie nebudem ho rešpektovať.“

22. Kasačný súd dodáva, že žalovaný nemôže dôvodné podozrenie, že sťažovateľ podal žiadosť o udelenie azylu výlučne s cieľom oddialiť alebo zmariť jeho administratívne vyhostenie postaviť na tejto odpovedi sťažovateľa aj s poukazom na to že podozrenie musí byť dôvodné a riadne odôvodnené.

23. Z obsahu citovaného zákonného ustanovenia § 88a ods. 1 písm. c) zákona č. 404/2011 Z.z okrem iného vyplýva, že žiadateľa o udelenie azylu možno zaistiť, ak na dosiahnutie účelu nie je možné využiť iné menej závažné prostriedky. Okrem toho, že rozhodnutie žalovaného neobsahuje presvedčivé zdôvodnenie podozrenia, že žiadosť o azyl bola podaná s cieľom oddialiť alebo zmariť administratívne vyhostenie, z rozhodnutia žalovaného nevyplýva, na základe čoho ustálil nemožnosť využitia menej závažných opatrení. Pri zvažovaní nevyhnutnosti zaistenia je policajný útvar vždy povinný v prvom rade zobrať do úvahy alternatívne, menej prísne opatrenia. Povinnosť zvážiť možnosť uplatnenia iných menej prísnych opatrení vychádza z § 88 ako aj z § 88a zákona č. 404/2011 Z.z a uplatňuje sa na akúkoľvek formu, dôvod alebo lehotu zaistenia. Táto povinnosť je priamou transpozíciou povinného ustanovenia návratovej smernice v článku 15 ods. 1, ktoré povoľuje zaistenie len vtedy, pokiaľ sa nedajú účinne uplatniť iné, menej prísne donucovacie opatrenia.

24. Kasačný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že v prípade sťažovateľa ako žiadateľa o azyl prichádzalo do úvahy v zmysle zákona o azyle (§ 23 ods. 3 písm. c/ resp. § 23a ods. 1 zákona o azyle) v rámci využitia menej závažných opatrení zdržiavanie sa v azylovom zariadení bez možnosti udelenia priepustky, ako to vyplýva aj z ustálenej judikatúry (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sza/8/2016 zo dňa 30.03.2016, sp. zn. 10Sza/15/2016 zo dňa 01.07.2016), čím sa správny orgán nezaoberal, resp. z odôvodnenia jeho rozhodnutia to nevyplýva.

25. Kasačnému súdu taktiež nie je zjavné ako dospel žalovaný k záveru, že existuje riziko a hrozba úteku sťažovateľa. Počas celého konania pred žalovaným sa sťažovateľ, ako žiadateľ o azyl nevyjadril, že by chcel opustiť územie Slovenskej republiky a odísť do inej krajiny. Naopak na otázku či chce zostať na území Slovenskej republiky odpovedal: „Áno, chcem tu študovať.“ Tak isto na otázku z akého dôvodu žiadal o azyl odpovedal, že sa domov nechce vrátiť a chce zostať na Slovensku. Pôvodný cieľ cesty sťažovateľa (Rakúsko) bez ďalšieho podľa kasačného súdu nepredstavuje dostatočný predpoklad existencie rizika úteku. Krajský súd sa k riziku úteku sťažovateľa vôbec nevyjadril. Kasačný súd považuje v tejto časti rozhodnutie žalovaného ako aj rozhodnutie krajského súdu za nedostatočne odôvodnené, a teda nepreskúmateľné.

26. Pozornosti kasačného súdu neuniklo, že prílohou k podanej kasačnej sťažnosti sťažovateľa bola aj prvá strana rozhodnutia Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej na účely rozsudku len „Migračný úrad MV SR“) ČAS: MU-PO-178-22/2016-Ž zo dňa 01.12.2016, ktorý rozhodol o neudelení azylu a súčasne o poskytnutí doplnkovej ochrany sťažovateľovi na dobu jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia.

27. Kasačný súd považuje za dôležité zdôrazniť, že zmyslom a účelom doplnkovej ochrany je poskytnúť subsidiárnu ochranu a možnosť legálneho pobytu na území Slovenskej republiky tým žiadateľom o medzinárodnú ochranu, ktorým nebol udelený azyl, ale u nich by bolo (z dôvodov taxatívne uvedených v zákone o azyle) neúnosné, neprimerané či inak nežiaduce požadovať ich vycestovanie. Aplikácia tohto inštitútu doplnkovej ochrany sa viaže k objektívnym hrozbám po prípadnom návrate žiadateľa do krajiny pôvodu, a pri rozhodovaní o udelenie či neudelenie doplnkovej ochrany do značnej miery určujúce tvrdenia samotného žiadateľa. Zo znenia § 27a zákona o azyle vyplýva, že cudzinec, ktorému sa poskytla doplnková ochrana sa považuje za cudzinca, ktorému sa udelil prechodný pobyt. Kasačný súd konštatuje, že predmetné rozhodnutie Migračného úradu MV SR samo o sebe svedčí o tom, že podaná žiadosť žalobcu o udelenie azylu nebola účelová a to aj s poukazom na to, že vo Vyhlásení cudzinca zo dňa 06.09.2016 (PPZ-HCP- ME-203/012/2016-U) sťažovateľ uviedol, že o azyl žiada z dôvodu, že sa nechce vrátiť do domovskej krajiny, pretože sa bojí o svoj život.

28. V tejto súvislosti kasačný súd dodáva, že zo súdneho spisu (č. I. 51) vyplýva, že krajskému súdu bola na základe jeho žiadosti zaslaná dňa Migračným úradom MV SR dňa 24.11.2016 správa o stave azylového konania, spolu s Dotazníkom žiadateľa o udelenie azylu. Z dotazníka rovnako vyplýva, že žiadosť o udelenie azylu sťažovateľ odôvodnil obavou o svoj život, pričom bližšie svoje obavy popísal. Tieto dokumenty mal pred vydaním rozhodnutia krajský súd v dispozícii a napriek tomu sa nesprávne stotožnil s preskúmaným rozhodnutím žalovaného. Bolo taktiež pochybením žalovaného, že nedostatočne spolupracoval s Migračným úradom MV SR, pričom v prípade zaistenia sťažovateľa ako

žiadateľa o azyl bola táto spolupráca nevyhnutná najmä z dôvodu zistenia aktuálnych informácií o štádiu konania Migračného úradu MV SR vo veci žiadosti sťažovateľa o udelenie azylu.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 7Sa/50/2019, zo dňa 17.07.2019

Právna veta:

7/ Z rozhodnutia žalovaného je zrejmé, že za hlavný dôvod zaistenia žalobcu považoval existenciu rizika úteku, ktoré vzhliadol v tom, že žalobca nemá udelený pobyt podľa zákona o pobyte cudzincov, a v tom, že žalobca v predchádzajúcom konaní uviedol, že jeho cieľovou krajinou je Nemecko. Žalobca síce nemá na území SR udelený pobyt podľa zákona o pobyte cudzincov, avšak tu má postavenie žiadateľa o azyl. Pre tento prípad a posúdenie rizika úteku, preto nie je rozhodujúce, či žalobca má v SR udelený pobyt alebo nie, nakoľko je v pozícii žiadateľa o azyl a teda sa tu zdržiava oprávnene, pričom sa žalovaný touto situáciou nezaoberal.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. z. 4Sa/38/2019, zo dňa 12.06.2019

Právna veta:

9/ Pretože žalovaný vydal napadnuté rozhodnutie o zaistení žalobcu bez toho, aby konanie o zaistení vôbec začal a jeho začatie oznámil žalobcovi, pričom ani následne nevykonal – okrem vydania napadnutého rozhodnutia – žiadne správnym poriadkom predpokladané procesné úkony, súd dospel k presvedčeniu, že tu sú dôvody pre zrušenie napadnutého rozhodnutia postupom podľa § 230 ods. 1 písm. a) SSP s poukazom na § 191 ods. 1 písm. g) SSP.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 7Sa/19/2019, zo dňa 08.03.2019

Právna veta:

23. Rozhodnutie žalovaného zo dňa 08.02.2019 zo zaistení žalobcu v pozícii žiadateľa o azyl po tom, čo žalovanému zaslal žiadosť o prepustenie, vychádzajúc z vysokej pravdepodobnosti poskytnutia medzinárodnej ochrany, vzhľadom aj na vek žalobcu, ako aj na to, že žalobca podal žiadosť o azyl prvýkrát na Slovensku a neprebíha voči nemu tzv. Dublinské konanie, je potrebné poukázať na ustanovenie § 88a ods. 1 zákona o pobyte cudzincov. Žalovaný mal povinnosť danú zákonom zvážiť aplikáciu menej závažných prostriedkov v prípade žalobcu.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 4Sa/10/2019, zo dňa 18.02.2019

Právna veta:

9/ Žalovaný zaistil žalobcu na dobu od 24.01. do 20.04.2019 s odôvodnením, že počas nej rozhodne príslušný správny orgán vo veci žiadosti o azyl. Žalovaný tak urobil bez toho (ako to vyplýva z obsahu pripojeného administratívneho spisu žalovaného), aby kontaktoval Migračný úrad MVSR a informoval sa na stav prebiehajúceho azylového konania. Osobitne s poukazom na skutočnosť, že žalobcova žiadosť o azyl bola podaná už 20.11.2018, podľa názoru súdu absencia kontaktu žalovaného s Migračným úradom MVSR vo vzťahu k priebehu azylového konania, keď žalovaný dĺžku zaistenia odôvodnil práve týmto konaním, spôsobuje nedostatočnosť zistenia stavu veci.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 3Sa/12/2019, zo dňa 08.03.2019

Právny názor súdu:

10/ Žalovaný tiež nekonkretizoval ním prezentované nezrovnalosti v spísaných zápisniciach o podaní vysvetlenia, ani odmietnutie žalobcu spolupracovať pri zisťovaní jeho totožnosti (naviac keď v pripojenom administratívnom spise sa nachádza kópia tzv. tazkiry). Z rozhodovacej praxe súdu je súdu známe, že afganskí emigranti spravidla nepoznajú presný dátum svojho narodenia, ten spravidla ani nie je uvedený v tzv. tazkire, v ktorej je okrem iných údajov spravidla uvedené koľko rokov má jej držiteľ v roku jej vyhotovenia.

12/ Nad rámec vznesených námietok – žalobných bodov však musí súd konštatovať, že:

a/ i keď žalovaný zjavne akceptoval prednes žalobcu týkajúci sa jeho právneho zastúpenia v tomto konaní (ktorá skutočnosť je zjavná z rozdeľovníka uvedeného na rozhodnutí), nevykonal v tomto smere žiadne následné kroky a zástupcovi žalobcu „Liga za ľudské práva / Katarína Fajnorová“ napadnuté rozhodnutie ani nedoručil,

b/ napadnuté rozhodnutie vydal na základe žiadosti OCP PZ Žilina, ktorá však bola doručená 5.2.2019, teda po dvoch mesiacoch od podania žiadosti o azyl (6.12.2018).

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 3Sa/11/2019 zo dňa 01.03.2019

Právne vety:

8/ (...) Súd je toho názoru, že iba skutočnosť, že žiadosť o azyl bola podaná 7 dní od jeho zaistenia nemôže svedčiť o účelovosti jej podania, naviac keď žalovanému oznámil, prečo o azyl nepožiadal v krajinách ktorými prechádzal (Turecko, Bulharsko, Srbsko). Naviac tiež preto, lebo samotný zákon o azyle v ust. § 3 ods. 2 písm. d) ako jedno z miest prijatia žiadosti o azyl vymenováva aj ÚPZC.

9/ (...) Žalovaný si podľa názoru súdu nevedomil, že aplikácia § 88a ods. 1 písm. c) zákona o pobyte cudzincov (okrem existencie zaistenia podľa § 88 ods. 1 písm. a), alebo b) zákona o pobyte cudzincov) predpokladá jedine dôvodné podozrenie na účelovosť podania žiadosti o azyl. Ak teda žalovaný odôvodnil nevyužitie miernejších donucovacích opatrení existenciou rizika úteku, tak takéto odôvodnenie nie je možné pokladať za kvalifikované, naviac nemajúce oporu v zákone o pobyte cudzincov.

12/ Na rámec vznesených námietok – žalobných bodov však musí súd skonštatovať, že:
d/ žalobca bol rozhodnutím Mobilnej jednotky PZ Banská Bystrica zaistený od 13.11.2018 do 13.2.2019. Napadnutým rozhodnutím bol zaistený od 5.2.2019 do 20.5.2019. Z uvedeného, keďže v administratívnom spise sa nenachádza žiaden doklad o prepustení žalobcu z jeho predchádzajúceho zaistenia vyplýva, že v čase od 5.2.2019 do 13.2.2019 bol žalobca zaistený tak podľa rozhodnutia PPZ-HCP-BB4-1-023/2018-AV zo dňa 13.11.2018, ako aj podľa napadnutého rozhodnutia (...). Ak sa žalovaný rozhodol vo veci postupovať aplikáciou § 88 ods. 12, § 88a zákona o pobyte cudzincov a žalobcu zaistiť (tzv. „prezaistiť“), bolo jeho povinnosťou zákonným spôsobom ukončiť žalobcovo predchádzajúce zaistenie a až následne vydať napadnuté rozhodnutie.

Poznámka:

Tento prehľad judikatúry bol vypracovaný v rámci projektu „Legal Aid to Asylum Seekers in Immigration Detention Centres in Slovakia“ podporeného vládou Spojených štátov amerických v rámci grantovej schémy Julie Taft určenej na pomoc utečencom, a projektu „Dajme šancu utečencom III“ podporeného Ministerstvom spravodlivosti SR.

„Realizované s finančnou podporou Ministerstva spravodlivosti SR v rámci dotačného programu na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie. Za obsah tohto dokumentu výlučne zodpovedá Liga za ľudské práva“